

The
five minutes man
and
his background

Wapen van Mierlo

Wapen van de familie
van der Maesen de Sombreff

21 september 1944

Voorwoord

21 september 1944 om plus minus half drie in de namiddag kwamen de Engelsen vanaf Geldrop voor de tweede keer Mierlo binnen, in twee colonnes via de Marktstraat naar de Brugstraat.

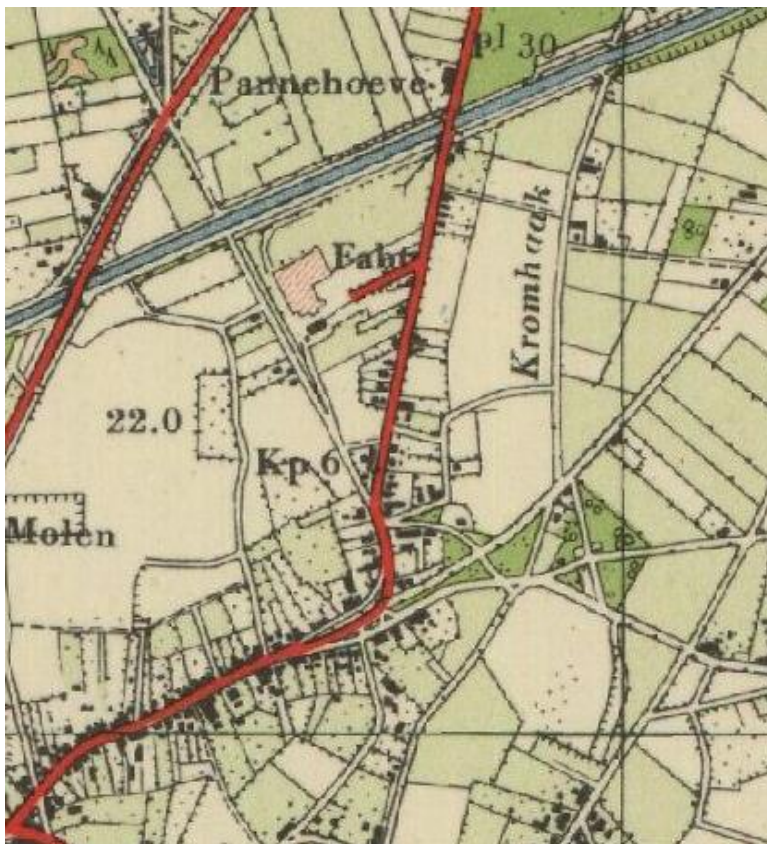
Plotseling stond alles stil om dat er vanuit de richting Helmond geschoten werd.

In die stilte kwam er een man in donker pak met papieren in de hand uit het huis van onze overbuurman, liep naar de Engelsen en gaf in het Engels enkele aanwijzingen aan de commandant, waarvan ik een zin onthouden heb "this bridge is not blown up" en verdween even snel als hij gekomen was.

Ik heb hem nooit meer gezien en heb pas later vernomen dat hij jonkheer van der Maesen de Sombreff was.

Martien Verberne

Mei 2011

Mierlo

Links onder (rood) begint de Marktstraat die buigt links om naar de Brugstraat (rood)

Tijdens de laatste dagen van de oorlog voor het Brabantse dorpje Mierlo, zagen de kinderen van de bakkersfamilie Verberne, voor maar enkele minuten, een mysterieus persoon uit een huis komen.

Het was een man die direct naar de zojuist gearriveerde Engelse soldaten toe liep en hen voorzag van belangrijke gegevens. Het waren soldaten van het 2de Britse leger, 8ste legerkorps.

Deze gebeurtenis bleef tot op de dag van vandaag als herinnering nog voortleven in de familie Verberne.

Eind 2010 besloten Martien Verberne en Paul Sterken te gaan onderzoeken wie die persoon nu precies was die daar gezien is op 21 september 1944 op de Brugstraat te Mierlo.

Wie was hij en wat deed hij daar?

Het bleek zeer moeilijk te zijn om verhalen van mensen boven water te halen, dit speelde zich dan ook al 67 jaar geleden af.

Als eerste informeerden we bij de Heemkunde kring van Mierlo, omdat zij in de regel toch veel weten over de dorpsgeschiedenis.

Maar daar hadden ze nog nooit van de naam van der Maesen de Sombreff gehoord, ook in de vele oorlogs en verzets verhalen en boeken komt die naam niet voor, althans niet in Mierlo en omstreken.

Het bleek dus dat we naar een totaal nieuw verhaal aan het speuren waren en dat alleen persoonlijke getuigenissen ons verder zouden kunnen helpen.

Getuige: Ciska Steenbakkers

Mevrouw Steenbakkers uit Mierlo luisterde als kind een gesprek af van haar vader, Tinus Steenbakkers.

Hij was druk in gesprek met 2 onderduikers namelijk Piet Verheugt, zoon van de burgemeester van Mierlo en met Sjef Verbruggen. Zij weet dat ze in dat gesprek de naam van der Maesen de Sombreff heeft gehoord. Meer kan ze niet herinneren. Haar moeder kwam er achter dat ze dit had gehoord, waarna ze boos werd en zei dat ze dat nooit aan iemand mocht doorvertellen. Gezien de gevaren van de tweede wereld oorlog is dat best te begrijpen. Hieruit zou je kunnen afleiden, dat die drie personen uit het verzets en onderduik leven in ieder geval de naam van der Maesen kenden en hem zeer waarschijnlijk ook persoonlijk kenden. Zo krijgt van der Maesen een link met de Mierlose ondergrondse.

Getuige: Paula Verberne

Paula Verberne is een van de kinderen, die de mysterieuze persoon op die dag gezien heeft. Ze leerde pas jaren na de oorlog dat het iemand uit de familie van der Maesen de Sombreff was.

Getuige: Martien Verberne

Martien is de broer van Paula, en was er ook bij op 21 september.

Wat Martien vooral het meeste bijstaat is dat hij van der Maesen naar de Engelse commandant zag lopen en hem duidelijk hoorde praten, al wijzend op een stafkaart, *"this bridge is not blown up"*.

Getuige: Jos van Meijl

Martien Verberne kon zich herinneren dat van der Maesen uit het huis van de familie van Meyl kwam. De Verberne's hadden hem eerder niet gezien. Dit was een bekend huis voor hen omdat de familie van Meijl het huurde de bakker Antoon Verberne.

Het gezin van Meijl, Jo en Janke, en de kinderen Jos en Lena

Het was Jo van Meijl bij wie de heer van der Maesen de Sombreff in huis was. De zoon van Jo, de heer Jos van Meyl spoorden we op en vroegen hem naar zijn herinneringen.

De naam van der Maesen de Sombreff was voor Jos erg bekend, in die tijd was hij een jaar of 9 oud en kan zich dus niet alles meer herinneren. Maar wel bevestigde hij direct dat in de oorlog diverse malen ene jonkheer van der Maesen de Sombreff bij hem in huis was geweest.

Zijn ouders vertelden nooit waarom hij bij hun te gast was, dat mochten de kinderen van Meijl blijkbaar niet weten en ze mochten ook geen contact met hen hebben.

Jos vertelde dat zeker een keer mevrouw van der Maesen ook erbij was.

De van der Maesens leefden apart van het gezin van Meijl in de voorkamer achter de schuifdeuren. De kinderen mochten daar niet komen.

Jos beschrijft de heer van der Maesen als statig, lang en slank, mevrouw was ook slank, deftig en misschien nog wel iets langer dan meneer van der Maesen.

Brugstraat 13 Mierlo.

Deze speurtocht naar de persoon die we zochten kende vele moeilijkheden, maar na het ontvangen van de volgende gegevens, wisten we vrij zeker dat we de juiste persoon te pakken hadden.

Jos van Meijl herinnerde zich als jongetje zeker een keer gezien te hebben dat de heer van der Maesen een zwart hondje meegenomen had. Het was een kleine hond, zwart en laag bij de grond, zo'n hond die men vroeger ook voor de jacht gebruikte.

Als dat klopt, moeten de kinderen van deze van der Maesen zeker nog herinneren dat er bij hun in huis een dergelijk hondje rondliep.

Nu was het dus zaak om nazaten van ons hoofdpersoon te zoeken en op te sporen.

Omdat de familienaam duidt op een adellijke afstamming, is de eerste stap het opzoeken van de familie in het rode boekje van het Centraal Bureau voor Genealogie. Eenmaal gevonden bevestigde dat hun adellijke afkomst en konden we nagaan wie er nog in leven is. De eerste aandacht ging uit naar jonkheer Paul Louis Edmond van der Maesen de Sombreff omdat hij een Brabantse geschiedenis heeft. Hij was advocaat en procureur in Breda en raadsheer aan het Hof van 's Hertogenbosch. Dat zijn de connecties met Brabant. Alleen Paul Louis Edmond was al overleden op 13-5-2001 in Vught, we konden hem geen vragen meer stellen.

Via de telefoongids konden we direct zijn broer Frans Henri Marie identificeren aan zijn initialen.

De heer Frans van der Maesen de Sombreff is de oudste nog levende persoon uit zijn tak van de familie.

De juiste man dus aan wie we onze vragen konden stellen.

In een van de telefoon gesprekken vroeg ik of hij wist wie die man was die gezien is tijdens operation Market Garden in Mierlo.

Hij zei dat hij het zelf niet geweest kon zijn, omdat hij in die periode in Noord Holland was. Om te ontkomen aan de arbeitseinsatz regelde zijn vader voor hem een vals persoonsbewijs, waarmee hij in Amsterdam ging wonen.

Ook zijn broer Louis Noel was het niet, omdat hij ziek thuis in het ouderlijk huis in Nijmegen verbleef.

Van de broers is er dan nog Paul Louis Edmond, een militair die pelotonscommandant was van de Huzaren voor pantserafweergeschut.

Hij heeft gevochten in de slag om de Grebbeberg.

Maar Paul van der Maesen was door de Duitsers krijgsgevangen genomen, in de omgeving van Brandenburg en Berlijn, maar ook hij was niet degene die we zochten.

Omdat het om een man gaat blijft er maar 1 kandidaat over, de vader van de nu nog levende Frans van der Maesen, Paul Ernst van der Maesen de Sombreff.

Paul Ernst van der Maesen de Sombreff (man)

Alleen was hiervoor nog geen enkel bewijs.

Ik herinnerde me dat Jos van Meijl, bij wie die van der Maesen in huis was, een maal een klein zwart hondje had gezien dat door van der Maesen was meegebracht.

Dit legde ik de heer Frans van der Maesen voor waarna hij kon bevestigen dat er in hun gezin zeker een dergelijke hond, met de omschrijving van hier boven, was gedurende de oorlog. Het hondje was een geheel zwarte Schotse Terrier.

Schotse terrier

Nu hadden we naast omschrijvingen van zijn fysiek door de kinderen Verberne en van Jos van Meyl over Paul Ernst van der Maesen ook de beschrijving van een het hondje dat voorkomt in beide verhalen.

Waarom was van der Maesen in Mierlo?

Jonkheer Paul Ernst van der Maesen de Sombreff is geboren in het Zuid Limburgse dorp Hulsberg op 17 september 1891.

Hij liep mee in een van de eerste vierdaagse in 1909, was infanterie officier 1917-1921 en eerste luitenant der infanterie 1921-1932.

Van der Maesen was directeur van het rijksarbeidsbureau in Nijmegen gedurende de oorlog. De problemen voor hem begonnen toen de Duitse bezetter een N.S.B.'er als onderdirecteur aanstelde van het arbeidsbureau.

Al snel waren er conflicten tussen directeur van der Maesen en zijn onderdirecteur.

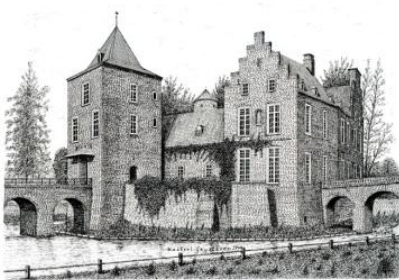
Zoon Frans herinnert zich dat zijn vader meerdere keren enkele weken of dagen weg was.

De relatie tussen van der Maesen met het regime werd zo slecht, dat tegen het einde van de oorlog zelfs het hele arbeidsbureau werd overgenomen en dat Paul Ernst van der Maesen gezocht werd door de Duitsers.

Zo vertelt zoon Frans dat zijn vader maandenlang onderdook in Bergharen. (Gelderland)
Later kon Paul Ernst onderdak krijgen in het kasteel van de familie de Weichs de Wenne te Geijsteren.

Daar verbleef hij bij Joseph M.H.F.J. Baron de Weichs de Wenne, die gedurende de oorlog meerdere onderduikers toeliet.

Ook de zoon van ons hoofdpersoon, Louis Noel van der Maesen de Sombreff, was enkele keren voor korte en langere perioden aanwezig in het kasteel volgens de zoon van Joseph de Weichs de Wenne, Caspar W.J. baron de Weichs de Wenne.

Kasteel Geijsteren

Op deze plaatsen moet hij dus geweest zijn voor september 1944, want in september is hij in Mierlo gezien en het kasteel Geijsteren is noodgedwongen verlaten door de Baron en Barones en ieder die daar aanwezig was inclusief onderduikers op 23 november 1944. Omdat het kasteel eerst gevorderd werd door de Duitsers en later gebombardeerd door de Engelsen.

Hoe Paul van der Maesen de Sombreff in Mierlo terecht is gekomen weten we niet precies, maar ongetwijfeld waren het goede contacten in het verzet (de ondergrondse van Mierlo).

Tinus Steenbakkers, Piet Verheugt en Sjef Verbruggen uit Mierlo wisten er in ieder geval iets van omdat ze zijn naam hebben gebruikt in een gesprek dat de dochter van Tinus afluisterde. Zover wij weten is hij na de oorlog nooit meer in Mierlo terug geweest.

Na 1948 is de heer van der Maesen de Sombreff directeur geworden van de arbeidsbureaus van Heerlen en Maastricht.

Zijn laatste adres was de Gerlachusflat in Maastricht waar hij stierf op 10 september 1980.

Jonkheer Paul Ernst van der Maesen de Sombreff

Nawoord

Geachte familie van der Maesen de Sombreff,

Met voldoening overhandigen wij u bij deze het resultaat van onze naspeuringen.

Wij hopen dat dit stukje familiegeschiedenis ook naar uw genoegen zal zijn en een plaats krijgt in uw familiearchief.

Aarle-Rixtel 20 mei 2011

Martien Verberne
Paul Sterken

Met dank aan iedereen die heeft bijgedragen o.a:

Jonkheer Frans H.M. van der Maesen de Sombreff en familie

Caspar W.J. Baron de Weichs de Wenne

De heer Jos van Meijl (Mierlo)

Familie Verberne

Mevrouw C. Steenbakkers (Mierlo)

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven

